8.9. Jumalansynnyttäjän syntymä

Sisällys

Jumalansynnyttäjän syntymä 3
Apokryfiset kirjat 9
Läntisen kulttuuripiirin perinteet Jumalansynnyttäjän syntymän juhlana 12
Monti Fest 13
Rificolona 18
Viiniä ja juustoja 20
Rypäleiden Jumalanäiti (Notre Dame aux Raisins) 20
Almabtrieb 23
Siemenviljan ja siementaimien siunaus 26
9.9. vanhurskaat Herran esivanhemmat Joakim ja Anna 27
Pyhä Anna ja pesivä lintuemo 28
Kukkilintu, Karjalan käkönen 30
Pyhän Annan kakku (*Gateau Saint-Anne*) 32

Jumalansynnyttäjän syntymä

Esijuhla 7.9. (1 pv)

Juhla-aika 8.–12.9. (5 pv)

- Juhlapäivä 8.9.
- Jälkijuhla 9.–12.9. (4 pv)
- Juhlan toisena päivänä (9.9.) vietetään vanhurskaiden Joakimin ja Annan, Herran esivanhempien pyhää muistoa.
- Päätösjuhla, *apodosis*, 12.9.

Neitseen Marian syntymän päätösjuhlana 12.9. roomalaiskatolinen kirkko viettää Neitsyt Marian Pyhän Nimen päivää. Tällöin muistellaan Neitsyt Marian nimenantoa. (Ks. myös 21.11.) Juutalaisessa perinteessä tyttölapsen nimenanto on syntymää seuraavana sapattina. Ortodoksisella kirkolla ei ole muistopäivää Jumalansynnyttäjän nimenannolle.

Kuva: Flickr / Jim Forest

Lue ikonista: Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian syntymä (ikoni) – Ortodoksi.net

Tropari, 4. säv.

Sinun syntymäsi, Jumalansynnyttäjä Neitsyt,
oli ilosanoma koko maailmalle,
sillä Sinusta koitti vanhurskauden Aurinko - Kristus, meidän Jumalamme,
joka tehtyään tyhjäksi kirouksen tuotti siunauksen
ja poistettuaan kuoleman antoi meille iankaikkisen elämän.

Juhlaveisut

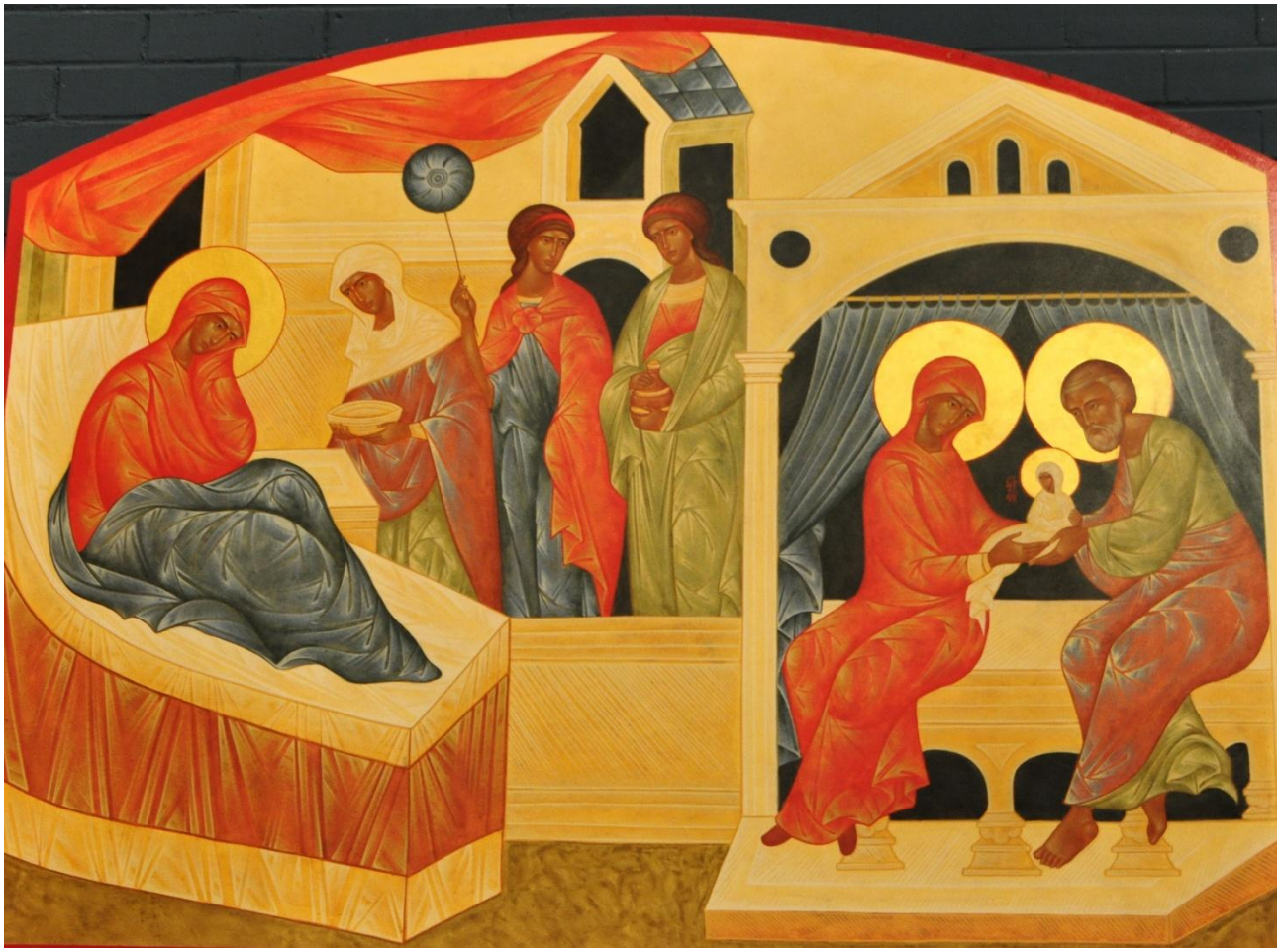
Neitseen Marian syntymän tropari ja kontakki – Ortodoksi.net

Juhlan tropari ja kontakki

Lue lisää:

Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian syntymä 8.9. - Suomen ortodoksinen kirkko

Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian syntymä – Ortodoksi.net

Kuva: Flickr / Ted

Akatistos Jumalansynnyttäjälle

Juhlasta

Jumalansynnyttäjän vanhemmat, Joakim ja Anna, kärsivät kauan lapsettomuudesta. Kun enkeli Gabriel ilmoitti heille kauan kaivatun tyttären syntymästä, he lupasivat pyhittää lapsukaisen Jumalalle, ja nimesivät tyttärensä Mariaksi. Kun tytär täytti kolme vuotta, Joakim ja Anna veivät hänet kasvatettavaksi Jerusalemin temppeliin (ks. 21.11.)

Jumalansynnyttäjän syntymä on perimätiedon mukaan tapahtunut Sepforis-nimisessä kylässä. Jerusalemin Vanhassa Kaupungissa on toinen pyhäkkö, jonka väitetään olevan Jumalansynnyttäjän syntymäpaikalla.

Jumalansynnyttäjän syntymän ei ole paaston aikana. Juhlan sattuessa keskiviikolle tai perjantaille, noudatetaan kevyttä paastoa eli viini, öljy ja kala on sallittu. Kevyen paastonkin aikana pidättäydytään lihasta, maitotuotteista ja munista.

Juhlan tekstit

Aaton ehtoopalveluksessa luetaan kolme parimiaa:

1. Moos. 28:10–17; Hes: 43:27–44:4; Sananl. 9:1–11

Aamupalveluksen evankeliumi: Luuk. 1:39–49, 56

Liturgian epistola: Fil. 2:5–11

Liturgian evankeliumi: Luuk. 10:38–42, 11:27–28

Jumalansynnyttäjän juhlia

Kirkkovuoden kaikki juhlat ovat nivoutuneet toisiinsa. Jumalansynnyttäjän syntymään kiinteimmin liittyvät juhlat ovat

- 9.9. (jälkijuhlan ensimmäisenä päivänä) vietettävä Herran esivanhempien pyhä muisto;
- 21.11. vietettävä Jumalansynnyttäjän temppeliinkäymisen juhla;
- 9.12. vietettävä Herran äidinäidin Annan sikiämisen juhla;
- 15.8. vietettävä Uspenie eli Jumalansynnyttäjän kuolonuneen nukkuminen.

Jumalansynnyttäjän syntymä on kirkkovuoden ensimmäinen suuri juhla ja Jumalansynnyttäjä kuolonuneen nukkuminen on kirkkovuoden viimeinen suuri juhla (ks. 15.8.) Jumalansynnyttäjä onkin Kirkon vertauskuva, sillä hän kantoi itsessään koko evankeliumin täyteyden. Kirkkovuoden aikana hänen elämänvaiheisiinsa sisältyvät koko pelastushistoria ja Jumalan ilmoitus.

Kristinuskon myötä pyhien tekstiilien yleisin kuvio – Äitijumalatar – sai Neitsyt Marian muodon. Useimmiten Jumalansynnyttäjä on kuvattu seisomassa kädet kohotettuna rukousasentoon. Asento kuvaa Jumalansynnyttäjää esirukoilijana ja porttina taivaan ja maan välillä.

Jumalansynnyttäjän juhlien liturginen väri on sininen. Juhlan kunniaksi voi myös pukeutua siniseen.

Juhlan englanninkielinen nimi on Marymas eli Maarianmessu. Suomessakin viitattiin pitkään juhliin ja pyhien muistopäiviin *messuina* (esim. Kynttilämessu, Pertunmessu, Heikinmessu). Englannin kielessä nimiperinne näkyy edelleen, esim. Kristuksen syntymä on Christmas ja Kynttiläpäivä (2.2.) on Candlemas.

Apokryfiset kirjat

Raamatun kaanonilla tarkoitetaan Raamattuun hyväksyttyjen kirjojen kokoelmaa. Ortodoksisen ja katolisen kirkon käyttämä Vanha testamentti sisältää laajemman kaanonin, kuin protestanttinen VT, joka noudattaa ns. heprealaista kaanonia. Septuagintaa kuuluvia, protestanttisen kaanonin ulkopuolisia kirjoja kutsutaan katolisessa ja ortodoksisessa perinteessä deuterokanonisiksi kirjoiksi. Protestantit kutsuvat niitä apokryfisiksi kirjoiksi.

Ortodokseille apokryfiset kirjat ovat niitä, jotka on kokonaan jätetty kaanonin ulkopuolelle. Osa apokryfisistä kirjoituksista on juutalaista alkuperää, osa on varhaiskristillisiä kirjoituksia. Nämä varhaiskristilliset kirjoitukset ovat useimmiten alkuperältään uudempia kuin Uuden testamentin kaanoniin kuuluvat tekstit.

Varhaiskristilliset apokryfikirjat ovat suurelta osin legendaarista hurskauskirjallisuutta. Kirkko on joidenkin kertomusten alkuperäksi kuitenkin tunnustanut pyhän perimätiedon ja historiallisen totuuden. Kirjoitukset ovat hyvin voimakkaasti vaikuttaneet kirkkotaiteeseen ja kirkon opetukseen mm. Jumalansynnyttäjästä. Suuri osa kirkon perimätiedosta koskien Jumalansynnyttäjää ja hänen elämänvaiheitaan nouseekin apokryfikirjoituksista. Keskeisimmät Jumalansynnyttäjän elämää käsittelevät apokryfikirjoitukset ovat Jaakobin protoevankeliumi ja Pseudo-Matteuksen evankeliumi.

Kuva: vapaat kuvalähteet

Jotkut Jumalansynnyttäjän juhlat perustuvat Kirkon pyhään perimätietoon, jota on tallennettu mm. apokryfisiin kirjoituksiin. Apokryfiset kirjoitukset ovat alkukirkon aikana syntyneitä tekstejä, jotka on jätetty Raamatun ulkopuolelle. Kertomus Jumalansynnyttäjän syntymästä löytyy sekä Jaakobin protoevankeliumista että Pseudo-Matteuksen evankeliumista.

Jaakobin protoevankeliumissa kerrotaan mm. seuraavista Jumalanäidin syntymään liittyvistä tapahtumista:

- Anna suri lapsettomuuttaan ja meni puutarhaansa rukoilemaan. Hän näki varpusia laakeripuussa ja rukoili voivansa olla hedelmällinen niin kuin taivaan linnut. (Jaakobin protoevankeliumi, luku III)
- Herran enkeli ilmestyi Annalle sanoen: ”Herra on kuullut rukouksesi ja olet siittävä ja synnyttävä, ja koko maailma on puhuva siemenestäsi.” (Jaakobin protoevankeliumi, luku IV)
- Annan hedelmöittyminen. (Jaakobin protoevankeliumi, luku IV)
- Neitseen Marian syntymä ja nimeäminen. (Jaakobin protoevankeliumi, luku V)
- Neitsyt Maria otti puolivuotiaana ensimmäiset seitsemän askeltaan ja hänen vanhempansa järjestivät hänen ensimmäiset syntymäpäiväjuhlansa. (Jaakobin protoevankeliumi, luku VI)
- Annan ylistysveisu: ”*Kuulkaa, kuulkaa, te Israelin kaksitoista sukukuntaa: Anna imettää!*” (Jaakobin protoevankeliumi, luku VI)

Pseudo-Matteuksen evenkeliumissa kerrotaan yksityiskohtaisemmin Jumalansynnyttäjän temppeliinkäynnistä ja sitä seuraavista Jumalansynnyttäjän elämänvaiheista (ks. 21.11.)

Rovasti Johannes Seppälä on suomentanut apokryfisiä evankeliumeja. (Apokryfiset evankeliumit, Ortokirja 1979, 1980, 2008.)

Ortodoksisen kirkon käyttämä VT on nimeltää Septuaginta (lyhenne LXX).
Katolisen kirkon VT on nimeltään Vulgata. Vulgatan kaanon on laajempi, kuin protestanttinen kaanon, mutta suppeampi, kuin ortodoksinen kaanon.

Lue lisää:

Apokryfiset kirjat – Ortodoksi.net

Septuaginta – Ortodoksi.net

Vinkki juhlan viettämiseen kotona

Apokryfisessä Jaakobin protoevankeliumissa (luvussa VI) kerrotaan Jumalansynnyttäjän ensimmäisistä syntymäpäiväjuhlista. Lapset yleensä rakastavat synttäreitä. Leipokaa tai ostakaa Jumalansynnyttäjälle syntymäpäiväkakku. Kynttilöitäkin voi laittaa päälle: kolme kynttilää viittaa Pyhään Kolminaisuuteen, seitsemän on täydellisyyden luku ja 12 kynttilää kuvaa apostoleja.

Kuva: Pixabay/ Bellahu123

Kirkkovuoden juhlien viettäminen voi olla näin yksinkertaista: osta lempileivoksesi, sytytä kynttilä ja laula juhlan tropari. Nauti.

Läntisen kulttuuripiirin perinteet Jumalansynnyttäjän syntymän juhlana

Jumalanäidin syntymän juhlaan kuuluu useita vanhoja, paikallisia kansanperinteitä, jotka ovat syntyneet roomalaiskatolisessa kulttuuripiirissä:

- Monti Fest Intiassa;
- Rificolona Italiassa;
- Rypäleiden Jumalanäiti Ranskassa;
- Almabtrieb Alppien alueella;
- ja siemenviljan ja siementaimien siunaaminen Keski- ja Pohjois-Euroopassa.

Kuva: Pixabay/ Kubogu

Jumalanäiti, Neitsyt Maria, on suuresti rakastettu ja kunnioitettu myös roomalaiskatolisessa kirkossa. Hänen syntymäpäiväänsä liitetään useita vanhoja perinteitä.

Monti Fest

Intian katolilaiset (Konkanin aluella, Intian länsirannikolla) juhlivat Neitsyt Marian syntymän juhlaa nimellä Monti Fest.

Monti Fest on synkretistinen juhla: sen perinteet on omaksuttu suoraan hindulaisesta Ganesh Chaturthi -juhlasta, joka on Ganesha-jumalan syntymäpäivä.

Monti Fest	**Ganesh Chaturthi**
Monti Fest on Jumalanäidin syntymän juhla, jota vietetään 8.9.	Ganesh Chaturthi on Ganesh-jumalan syntymän juhla, jota vietetään 22.8.–20.9. välillä.
Itse juhlapäivää edeltää yhdeksän päivän esijuhla, novena (30.8.–7.9.) Novena on yhdeksän rukouksen sarja, joka rukoillaan yhdeksänä peräkkäisenä päivänä, kun odotetaan juhlaa. (Ks. helluntai.)	Ganesh Chaturthi kestää kymmenen päivää.
Kirkkoon tuodaan patsas, joka kuvaa Neitsyt Mariaa kapaloituna pienokaisena.	Temppelissä on esillä jumalpatsas (murti), joka kuvaa Ganesha-jumalaa vauvana.
Joka päivä yhdeksänpäiväisen novenan ajan, sekä itse juhlapäivänä, lapset tuovat Neitsyt Marian patsaalle kukkia ja heittävät kukkien terälehtiä patsaan päälle. Juhlaa kutsutaan myös Kukkien juhlaksi.	Koko kymmenpäiväisen juhlan ajan Ganeshan patsasta kukitetaan ja sen päälle heitetään kukkien terälehtiä.
Jokaisen novenamessun päätteeksi lapsille jaetaan makeisia, leivonnaisia tai jäätelöä.	Makean syönti kuuluu juhlaan, sillä Ganesha-jumalan uskotaan pitävän sokeriruo´oista.
Monti Fest on Länsi-Intiassa sadonkorjuun juhla, jolloin kiitetään Jumalaa maan hedelmistä. Juhlapäivän messuun tuodaan uutishedelmäuhri: uuden sadon maissi, riisi ja sokeriruo´ot siunataan ja jaetaan kirkkokansalle.	Juhla on sadonkorjuujuhla, jossa Ganeshalle uhrataan uutissatoa: riisiä, maissia ja sokeriruokoa. Prasada on hindujen jumalille kantama ruokauhri. Se asetetaan jumalpatsaan eteen, siunataan ja nautitaan yhdessä. Aivan kuten ortodoksitkin tekevät uhrilahjoilleen. Prasada voi olla mitä vaan kasvisruokaa, mutta usein se on makea ja puuromainen ja muistuttaa kolivaa.

Juhlapäivänä Jumalanäidin patsasta kannetaan ristisaatossa.	Ganesh-jumalan syntymän juhlan päättyy saattoon, jossa Ganeshin patsas kuljetetaan kylvetettäväksi.
Messun jälkeen syödään juhla-ateria, joka nautitaan maissinlehdiltä. Kaikki ruuat ovat kasvisruokia ja ruokalajeja on pariton määrä.	Juhlaan kuuluu maissinlehdiltä syötävä kasvisateria. Ruokalajeja on 21.
Monti Fest on perhejuhla. Erityisen tärkeää on viettää juhlaa vanhempien ja isovanhempien kanssa, sillä silloin muistellaan myös Kristuksen isovanhempia, Joakimia ja Annaa.	Ganesha Chaturthi on perhejuhla, joka vietetään vanhempien ja isovanhempien kanssa.

Monti Fest -leffailta

Riisi, maissi ja makeiset kuuluvat Monti Festiin. Varaa naposteltavaksi riisikakkuja, popkornia ja jotain makeaa, ja tutustu 2000-luvun intialaiseen kristillisyyteen elokuvan keinoin.

Beyond Bollywood: how Indian cinema depicts Christians | Seen & Unseen

Monti Fest -elokuvailtaan kuuluvat popkorni, riisikakut ja karkki.

Corn Pulao neljälle

Ainekset:

2,5 dl basmatiriisiä
3,5 dl maissia (säilyke tai pakaste)
2 laakerinlehteä
2 sipulia
1 tl tuoretta inkivääriä raasteena
2 valkosipulinkynttä puristettuna
1 tl jauhettua korianteria
½ tl garam masalaa
½ tl kanelia tai kanelitanko
¼ jauhetttua neilikkaa tai muutama kokonainen neilikka
1 vihreä chili silputtuna
1 rlk voita tai öljyö
2,5 dl vettä
korianterin lehtiä koristeeksi

Huuhtele ja liota riisi.
Kuumenna öljy. Lisää laakerinlehti (ja neilikat ja kanelitanko, jos käytät niitä).
Lisää pilkottu sipuli, inkivääri, valkosipuli, chili ja kuullota öljyssä.
Lisää maissi ja loput mausteet. Lisää lopuksi liotettu riisi. Kuullota hetki.
Lisää vesi ja keitä kannen alla, kunnes riisi on kypsää. Anna vetäytyä hetki ja erottele riisinjyvät irtonaisiksi.
Tarjoile tuoreen korianterin kanssa. Corn Pulaon voi tarjoilla sellaisenaan tai lisukkeena.

Corn Pulao on superhelppo intialainen kasvisruoka, jonka pääraaka-aineet ovat maissi ja riisi. Täydellinen ruoka Monti Fest -juhlan aikana! Corn Pulaon voi nauttia sellaisenaan tai lisukkeena. Jälkiruuaksi jotain makeaa, sillä sekin kuuluu Monti Fest -juhlaan.

Kuva. Wikimedia Commons/ Giovanni Dall´Orto

Maria Bambina

Monti Fest -juhlaan kuuluu Neitsyt-lapsen patsas, jota kukitetaan ja kannetaan saatossa. Intialaisten kristittyjen on ollut helppo omaksua pyhien patsaat ja ikonit osaksi jumalanpalveluselämää, sillä jumalten patsaat ja kuvat ovat merkittävä osa myös hindulaista uskonnonharjoitusta.

Maria Bambina -patsas on osa Jumalansynnyttäjän kunnioitusta myös Italiassa.

Kuva: Wikimedia Commons/ Tiven Gonsalves

Apostoli Tuomas toi kristinuskon Intiaan ensimmäisellä vuosisadalla. Intiassa on noin 28 miljoonaa kristittyä, joista noin 23 miljoonaa on roomalaiskatolisia. Kristinusko on maan toiseksi suurin uskonto, hindulaisuuden jälkeen.

Kuvassa on Velankannin Jumalansynnyttäjän syntymän katedraali, jossa käy miljoonia pyhiinvaeltajia vuosittain. Valtavien pyhiinvaeltajamäärien vuoksi Velankanniin viitataan myös nimellä ”Idän Lourdes”. Noin kolme miljoonaa pyhiinvaeltajaa saapuu vuosittain juhlimaan Jumalansynnyttäjän syntymän juhlaa, ja sitä edeltävää yhdeksänpäiväistä novenaa.

Rificolona

Kuva: Florence Daily News

Firenzessä, Italiassa vietetään Jumalansynnyttäjän juhlan aattona (7.9.) Rificolona-festivaalia. Sen juuret ovat 1600-luvulla: maaseudun asukkailla oli tapana matkustaa sankoin joukoin kaupunkeihin juhlimaan Jumalansynnyttäjän syntymän juhlaa. Niinpä juhlan aattona oli tavallista nähdä pimenevässä illassa lyhdyin valaistuja kulkueita matkalla maaseudulta kaupunkiin päin. Messun lisäksi juhla tarjosi maaseudun asukkaille mahdollisuuden myydä tuotteitaan juhlapäivän markkinoilla: Rificolona-nimi tuleekin pilkkasanasta *fieruculona*, jota kaupunkilaiset käyttivät kaupustelevista maalaisemännistä.

Edelleen Rificolonaa vietetään markkinahumussa. Juhla huipentuu 7.9. järjestettävään lyhtykulkueeseen, joka päättyy Santissima Annunziatan aukiolle. Lapset kantavat kepin päässä koristeltuja paperilyhtyjä. Monesti lyhdyt on itse askarreltu, mutta toinen toistaan hienompia paperilyhtyjä myydään myös paikallisissa kaupoissa.

Juhlaan liittyy leikki, jossa lapset yrittävät sylkemällä osua toistensa paperilyhtyihin. Tämä muistuttaa siitä, kuinka maalta tulleet kohtasivat kaupunkilaisten taholta pilkkaa ja ylenkatsetta, ja heidän päälleen jopa syljettiin! Kaupunkilaisten mittapuulla maalaiset olivat sopimattomasti pukeutuneita ja erottuivat joukosta. (”Rificolona” onkin ilmaisu, jolla kuvataan nykyään ylipukeutunutta henkilöä.)

Juhlan päätteeksi paperilyhdyt poltetaan. Tämä liittyy todennäköisesti syyspäiväntasauksen hedelmällisyysriitteihin ennemmin, kuin itse Rificolonaan. Esikristillisellä ajalla oli tapana polttaa kokkoja ja ulkotulia vuodenkierron nivelkohdissa (ks. 14.9.)

Vinkki juhlan viettämiseen kotona

Rificolonaa voi viettää kotonakin! Polta ulkotulia ja lyhtyjä pimenevässä syysillassa tai tee lyhtysaatto juhlan aattona pimeässä. Kulje kodin ympäri vastapäivään paperilyhtyjä kantaen. Lyhty on helppo askarrella kierrätysmateriaaleista ja netistä löytyy paljon ohjeita. Jos raaskii, voi paperilyhdyt lopuksi polttaa, kuten Rificolona-juhlassa.

Lyhdyt ja lyhtysaatot kuuluvat moniin kirkkovuoden perinteisiin. Katso mm. Martinpäivä (11.11.) Jumalansynnyttäjän syntymä (21.11.) pyhän Lucian päivä (13.12.) Kynttiläpäivä (2.2.) ja Pääsiäinen.

Paperilyhdyt

Paperilyhty | Martat

Paperilyhdyt – Koti – yle.fi

Lyhty kertakäyttölautasista – ohje | Kotona

Paperilyhty parvekkeelle! Näin askartelet kauniin lyhdyn kierrätysmateriaaleista | ET

Paperilyhty | Unelmien Talo&Koti

Viiniä ja juustoja

Ranskan viininviljelyalueilla siunataan Jumalansynnyttäjän syntymän juhlana viinirypälesadon ensihedelmät. Alppien alueen Almabtrieb-perinteeseen taas kuuluu juuston lahjoittaminen vähävaraisille. Ranskalainen viini ja alppijuustot sopivat siis juhlaan erinomaisesti.

Kuva: Pixabay/ crafthouse

Nauti Jumalanäidin syntymän kunniaksi alppijuustoja ja ranskalaista viiniä.

Rypäleiden Jumalanäiti (Notre Dame aux Raisins)

Jumalansynnyttäjä, Sinä olet tosi viinipuu, joka olet kantanut meille elämän hedelmän.
(Jumalansynnyttäjän stikiira, 6. säv.)

Ranskan viininviljelyalueilla on tapana tuoda Jumalansynnyttäjän syntymän juhlana viinisadon parhaat rypäleet kirkkoon siunattavaksi ja asettaa Jumalanäidin patsaiden käsiinkin rypäleterttuja. Jumalanpalveluksen jälkeen kokoonnutaan juhla-aterialle ja nautitaan siunatut uutishedelmät.

Ranskassa juhla tunnetaan nimellä Rypäleiden Jumalanäiti (Notre Dame aux Raisins). Uuden sadon rypäleet viittaavat Kristukseen, Jumalanäidin kohdun ensihedelmään.

Kuva: Wikimedia Commons/ Ramon FVelasquez

Kuva: Freesvg

Viinirypäleiden siunaaminen on tärkeä kirkollinen perinne, sillä kirkkoviini tehdään viinirypäleistä. Rypäleiden siunaaminen on sijoitettu eri alueilla eri juhlien yhteyteen. Ortodoksit siunaavat viinirypäleet Kristuksen kirkastumisen juhlana (6.8.) ja Armenian apostolinen kirkko siunaa rypäleet Jumalansynnyttäjän kuolonuneen nukkumisen juhlana (15.8.) Ranskan viininviljelyalueilla rypäleet siunataan perinteisesti vasta 8.9.

Kuva: Wikimedia Commons / Weekend Wayfarers

La Chapelle Notre-Dame-aux-Raisins (Rypäleiden Jumalanäidin kappeli) rakennettiin vuonna 1857 suojelemaan ympäröiviä viinitarhoja sääilmiöiltä ja kasvitaudeilta. Kappeli sijaitsee Beaujolaisin viininviljelyalueella, huipulla nimeltä Mont Brouilly. Sen temppelijuhla Jumalanäidin syntymän juhlana on merkittävä paikallinen pyhiinvaellusjuhla.

Almabtrieb

Alppien alueella, erityisesti Itävallassa ja Sveitsissä, on vanha perinne nimeltään Almabtrieb, ”alppilaitumilta alasajo”. Kesälaitumilla Alpeilla laiduntanut karja ajetaan juhlallisessa kulkueessa alas talvilaitumille tai sisäruokintaan. Matkan varrella olevien kylien asukkaat (ja nykyään myös turistit) kokoontuvat joukoin seuraamaan juhlavaa kulkuetta. Samalla tietenkin järjestetään markkinoita, syödään, juodaan ja tanssitaan. Ennen tapoihin kuului, että karjan omistajat jakoivat kaiken päivän aikana lypsetyn maidon vähäosaisille. Myös juhlasta ylijäänyt ruoka – erityisesti lehmien maidosta tehty juusto – tarjottiin almuina.

Karjanajokausi alkoi Jumalanäidin syntymän juhlana, sillä karjalle anottiin Jumalanäidin suojelusta. Alasajo alkoikin aina juhlamessulla lähimmässä vuoristokappelissa.

Ilmastonmuutoksen vaikutuksesta karjanajo saattaa tänä päivänä ajoittua lähemmäs syys-lokakuun vaihdetta. Alun perin elikot tuli ajaa talvilaitumille viimeistään lännen kirkon Mikkelinpäivänä (29.9.)

Almabtrieb-kuvat (myös kannen kuva): https://www.pikist.com/search/de?q=almabtrieb

Karja kruunataan taidokkailla seppeleillä, joita koristavat ristit, sekä Kristuksen, Jumalanäidin ja pyhien kuvat. Seppeleet ovat merkki siitä, että karjan kesälaidunkausi sujui ilman onnettomuuksia. Mikäli karjan omistaja on menehtynyt kesän aikana, karja koristellaan mustilla surunauhoilla. Kello kaulassa taas on pahan karkoittamiseksi.

Vinkki juhlan viettoon kotona:

Maidon ja juuston jakamisen sijaan tee lahjoitus hyväntekeväisyyteen. Pyhäpäivänä työssäkäyvän olisikin hyvä lahjoittaa osa päivän ansiotuloistaan almuina, jos talous suinkin sallii.

Lahjoita – Filantropia ry

Siemenviljan ja siementaimien siunaus

Apokryfisessä Jaakobin protoevankeliumissa kerrotaan, kuinka pyhä Anna suri lapsettomuuttaan ja meni puutarhaansa rukoilemaan. Hän näki varpusia laakeripuussa ja rukoili voivansa olla hedelmällinen niin kuin taivaan linnut. Tällöin Herran enkeli ilmestyi Annalle sanoen: ”Herra on kuullut rukouksesi ja olet siittävä ja synnyttävä, ja koko maailma on puhuva siemenestäsi.” (Jaakobin protoevankeliumi, luvut III–IV)

Katolinen kirkko siunaa Neitsyt Marian syntymän juhlana siemenviljan ja siementaimet.

Vinkkejä juhlan viettoon kotona:

- Osta talveksi siemeniä lintulaudalle.
- Tee syysistutus. [Syysistutus – katso vinkit ja 3 hyvää syytä istuttaa syksyllä - Kotiliesi.fi]
- Taimivaihto on hauska idea!

9.9. vanhurskaat Herran esivanhemmat Joakim ja Anna

Herran äidinäidillä, vanhurskaalla Annalla, on kirkkokalenterissa kaksi muutakin juhlapäivää:

9.12. vietetään pyhän Annan hedelmöittymisen muistoa, ja

25.7. juhlitaan pyhän Annan kuolonuneen nukkumista.

Roomalaiskatolisessa kalenterissa pyhiä Annaa ja Joakimia muistetaan 26.7. Se on samalla myös isovanhempien päivä.

Kuva: Pixabay/ dimitrisvetsikas1969

Pyhä Anna ja pesivä lintuemo

Kuva: publicdomainpictures.com/ Petr Kratochvil

Lintu – etenkin pesivä lintuemo – on muodostunut pyhän Annan vertauskuvaksi.

Jaakobin protoevankeliumissa kerrotaan, että rukoillessaan lasta puutarhassaan pyhä Anna näkee laakeripuussa varpusia. Hän rukoilee, että saisi olla kuin poikasiaan hoivaava lintuemo. Heti tämän jälkeen enkeli ilmoittaa hänelle tyttären syntymästä.

Suuri suru sydämessäsi, oi pyhä Anna, astuit kotisi puutarhaan, jossa silmäsi näki linnunpoikaset makaamassa pesässä puussa. Lisäsit heti rukouksiisi rukoukset, jotta Herra sallisi sinun tulla lapsen äidiksi. Ja katso, Herran enkeli ilmestyi ja puhui sinulle. "Rukouksesi on kuultu, huokauksenne ovat kulkeneet pilvien takaa ja kyynelenne ovat tulleet Jumalan eteen. Katso, sinä tulet raskaaksi ja synnytät siunatun tyttären, jossa kaikki maan kansat tulevat siunatuksi ja jonka kautta koko maailma saa pelastuksen. Hänen nimensä tulee olemaan Maria.

(Akatistos vanhurskaille Joakimille ja Annalle, 3. iikossi)

Kuva: Pixabay

Joillakin alueilla Marymass liitetään pääskyjen syysmuuttoon.

Lapsettomuus

Vanhan liiton aikana ajateltiin, että avioliitto sai täyttymyksensä jälkeläisissä. Lapsettomuus oli häpeä ja sen voitiin jopa tulkita olevan Jumalan rangaistus, kun taas runsaat jälkeläiset kielivät Jumalan mielisuosiosta.

Kirkon opetuksen mukaan avioliitto saa täyttymyksensä siinä, että aviopuolisot ottavat yhteisen ikeensä ja kuolevat itselleen, toinen toisensa edestä. Jos avioliittoon siunautuu lapsia, kyse on Jumalan, Elämänantajan lahjasta, jonka saamiseksi ei ihminen voi mitenkään tehdä itseään kelvolliseksi. Niinpä tahatonta lapsettomuuttakaan ei nähdä rangaistuksena, vaan ristinä.

Se, miksi joillekin suodaan lapsia, ja toisille ei, on ihmiselle mysteeri. Voimme ainoastaan luottaa siihen, että Jumala antaa kullekin sen, mikä hänen pelastukselleen on parhaaksi. Oli sitten kyse lahjasta tai rististä, kristityn tulisi pyrkiä näkemään kaikessa ensisijaisesti Jumalan johdatus, ei rangaistus tai palkinto.

Pyhän Annan rukous lapsettomuuden murheen helpottamiseksi

Kukkilintu, Karjalan käkönen

Lintu on jo esikristillisellä ajalla ollut sielun symboli ja kristityille se edustaa Pyhää Henkeä. Itäisten kansojen rituaaliliinoissa sielulintu onkin yksi toistuvimmista kuvioista. Itämaisesta riikinkukosta muotoutui karjalaisissa metsissä tunnetumpi Karjalan käkönen, kukkilintu.

Kukkilintu on rakkauden, valon ja onnen tuoja. Vastakkain olevat linnut viittaavat talvipäivänseisaukseen, jolloin aurinko ”syntyy uudelleen”. Näin ollen kukkilintua voi pitää jopa ylösnousemuksen vertauskuvana.

Joskus kukkilintuun voi törmätä kalmistossa: Karjalassa puinen sielulintu asetettiin joskus hautaristin päälle. Lintujen ruokkiminen kuuluu myös ortodoksiseen ja esikristilliseen vainajienmuisteluperinteeseen. Uskottiin, että lintu kantaa mukanaan ylös tuonilmaisiin, paitsi sille heitetyn muisteluvehnän tai -leivän, myös esirukouksen.

Vinkkejä kotiin:

Karjalainen kukkilintu kotona voi kuvata monenlaisia asioita: onnea, lämpöä, valoa, pyhää Annaa, Pyhää Henkeä, sielua, ylösnousemusta. Netistä löytyy paljon askartelu- ja ompeluohjeita, minkä lisäksi myynnissä on erilaisia kukkilintutuotteita laidasta laitaan.

Ortoboxista löytyy useita kukkilintu-aiheisia askarteluja. Askartelut – ORTOBOXI.FI

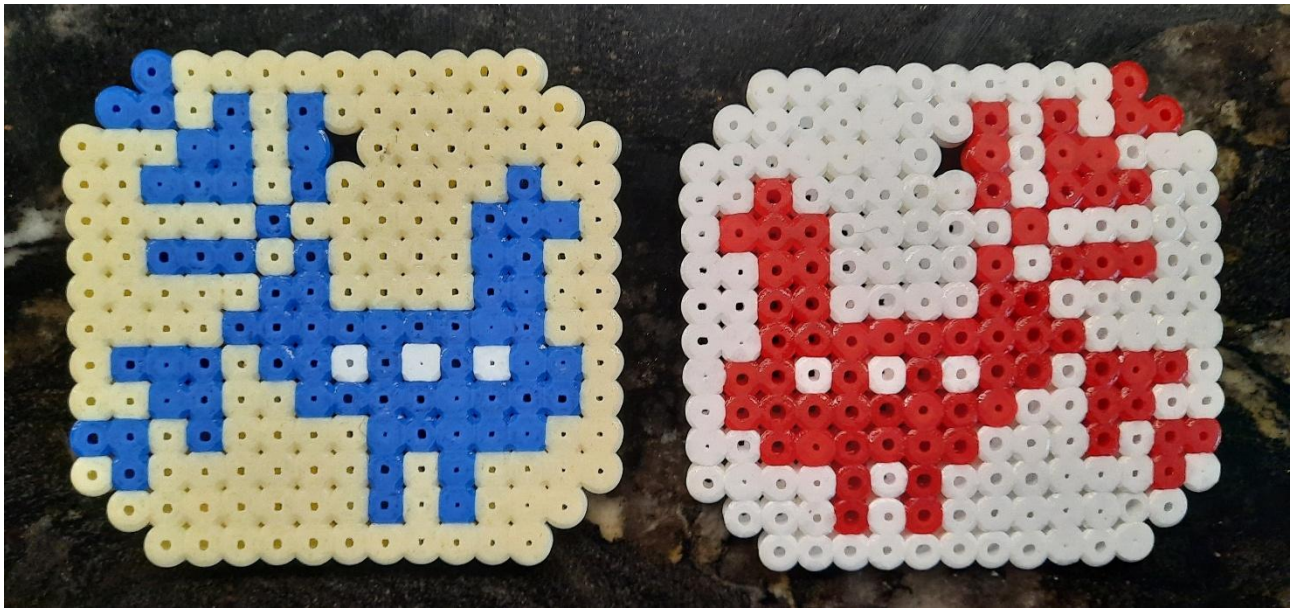
Ohje ripustettavaan, paperiseen kukkilintuun.

Yrityksiä, jotka myyvät kukkilintu-aiheisia tuotteita.

Karjalaiset tuotteet :: Taitokortteli / Taito Pohjois-Karjala ry

Mikä on kukkilintu | Koitadesign

Kirjosilta

Kukkilinnun voi tehdä vaikka hamahelmistä.

Pyhän Annan kakku (*Gateau Saint-Anne*)

Herran äidinäiti Anna on Bretagnen suojeluspyhä. Pyhän Annan kakku (Gateau Saint-Anne) onkin bretagnelainen erikoisuus. Sitä voi valmistaa myös heinäkuussa, kun juhlitaan pyhän Annan kuolonuneen nukkumista (25.7.) Sen sijaan se ei sovi Talvi-Annaan (9.12.) jota juhlitaan joulupaaston aikana.

Pyhän Annan kakkua voi tarjota vaikka isovanhemmille.

Ohje

Ainesosat:
4 kananmunaa
2 dl sokeria
0,5 dl rommia
4 dl vehnäjauhoa
1,5 tl leivinjauhetta
250 g voita
2 dl suklaarouhetta
2 dl mantelirouhetta
1 tl vaniljasokeria

Kuorrutus:
5 dl tomusokeria
1 rkl maitoa
1 rkl rommia
1 rkl sitruunamehua
Päälle suklaanompparelleja

Laita uuni lämpeämään 175 asteeseen.
Vispaa munat ja sokeri vaahdoksi.
Lisää rommi ja vehnäjauho-leivinjauhe-sekoitus.
Lisää muut ainesosat ja kaada kakkuvuokaan.
Paista n. 45 min.
Sekoita kuorrutuksen ainesosat ja kuorruta kakku. Koristele suklaarouheella.

Ohje (mukaillen) tältä sivulta: The Feast of St. Anne and St. Joachim (Menu and Recipes)

Tiedätkö, mikä on rotinarinkeli?

Karjalassa synnyttäneelle äidille vietiin rotinoita. Vieraat veivät vauvaperheeseen tuhtia ruokaa, jotta äiti vahvistuisi, eikä hänen tarvitsisi huushollata lapsivuodeaikana. Tyypillinen rotina oli rotinarinkeli – pullakranssi, jonka keskellä oli lusikkaleipiä, karjalanpiirakoita tai keitettyjä munia. Pyhän Annan synnytystä voi muistaa leipomalla rotinarinkelin. Lisäksi kannattaa ottaa tapa käyttöön ja viedä vauva- ja lapsiperheeseen rotinoita vieraillessaan. Rotinarinkeliä voi leipoa myös pyhän Johannes Kastajan syntymän juhlana (ks. 24.6.) ja tietenkin Jumalansynnyttäjälle toisena joulupäivänä (ks. 26.12.)

Rotinaperinne – Elävän perinnön wikiluettelo
Kiitos Tove Myllärille ideasta!

Vinkkejä juhlan viettoon kotona

Isovanhemmat

Muista isovanhempiasi soitolla tai vierailulla. Ehkä voisit kutsua heidät maistamaan pyhän Annan kakkua? Mikäli isovanhempasi ovat edesmenneet, vieraile kalmistossa tai rukoile heidän puolestaan. Haudallekin voi viedä kakkupalan, kolivaa tai muuta makeaa.

Aviopuolisot

Ikoni Annan ja Joakimin kohtaamisesta (Annan hedelmöittyminen, ks. 9.12.) kuvaa puolisojen välistä rakkautta ja hellyyttä. Tee siis tänään jotakin ilahduttaaksesi puolisoasi.

Lapsen kanssa

Lapsen kanssa voi tutustua Jeesuksen sukupuuhun: voitte nimetä puuhun ainakin Jeesuksen vanhemmat ja äidin vanhemmat. Piirrä tai askartele lapsen kanssa lapsen oma sukupuu.

Jaakobin protoevankeliumissa kerrotaan, kuinka Jumalansynnyttäjä otti ensiaskeleensa ja kuinka Anna ja Joakim järjestivät hänelle yksivuotisjuhlat. Katsokaa lapsen kanssa kuvia ja muistoja hänen vauvavuodestaan, ensiaskelistaan ja ensimmäisistä syntymäpäivistään. Samalla lapselle voi kertoa Jumalansynnyttäjän lapsuudesta.

Jumalansynnyttäjän syntymän juhlakausi, esijuhla mukaan lukien, on kuusipäiväinen. Ei ole mitään syytä ahtaa kaikkea kivaa yhteen päivään. Jos haluaa kokata, askarrella ja nauttia juhlasta rauhassa läheistensä kanssa, kannattaa hyödyntää koko juhlakausi.

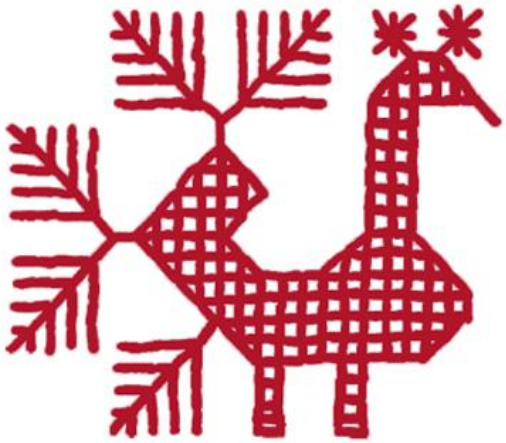
Ortoboxin tehtäviä Jumalansynnyttäjän syntymän juhlasta:

Täydennä Neitseen Marian syntymän juhlan tropari

Ortoboxi.fi - Palapeli

Täydennä esirukouksesta kertova teksti

Täydennä veisu Jumalanäidille oikeilla sanoilla

Kuva: Ortoboxi/ Kirsi Vuomajoki

Vihkosen laati Maura Ihatsu (maura.ihatsu@gmail.com)

Kreditoimattomat kuvat: Maura Ihatsu